

Actieve informatievoorziening

Aan : de gemeenteraad
Kopie aan :
Portefeuillehouder : J.T. Puijk
Datum vergadering BenW : 20 mei 2025
Kenmerk : Z146468/INT25-61727
Onderwerp : Uitkomsten analyse jeugdhulp en Wmo 2024 en verder

Inleiding

Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 werd duidelijk dat er een begrotingstekort ontstaat in het sociaal domein voor de budgetten Jeugdzorg en Wmo. Op 11 maart 2025 informeerde we u over het ontstane begrotingstekort in het sociaal domein in 2024 via actieve informatievoorziening. Om dit nader te analyseren is onderzoek gedaan door een extern bureau naar de kostenstijgingen over 2024 met een doorkijk naar 2025 en 2026.

Politieke avond 10 april

Tijdens de politieke avond van 10 april 2025 is deze actieve informatievoorziening aan een beeldvormende tafel behandeld. Hieruit is toegezegd dat u de opdrachtformulering aan het onderzoeksbureau toegezonden kreeg. Deze heeft u ontvangen.

Het onderzoek - Fase 1

De volgende hoofdvraag en deelvragen stonden centraal voor Fase 1:

1. Hoe is het huidige tekort op Jeugdzorg en Wmo in 2024 te duiden?
 - a. Wat is de opbouw van het tekort?
 - b. Welk deel van het tekort is structureel te begroten?

Het antwoord op deze (deel)vragen biedt perspectief hoe in 2025, 2026 en verder om te gaan met de kostenstijgingen.

Wat is de opbouw van het tekort?

In 2024 laten de gerealiseerde lasten een begrotingstekort van €3,8 miljoen zien. Ten opzichte van het (gewijzigd begroot) budget 2024 is dit -16,62%. Dat begrotingstekort zit vooral op de onderdelen Wmo begeleiding, wmo huishoudelijke hulp, Jeugd begeleiding, Jeugd behandeling, gezinsgericht, jeugdhulp met verblijf, jeugdhulp crisis en gesloten

plaatsing (jeugd).

Wat zegt de kostenstijging van 2024 voor het jaar 2025?

Het verschil tussen de geïndexeerde gerealiseerde lasten van 2024 en de gewijzigde begrote lasten 2025 komt totaal uit op een begrotingstekort van €3,8 miljoen.

Welk deel van de kostenstijgingen is structureel te begroten?

Voor de beantwoording van deze vraag is in beeld gebracht hoe de lasten Wmo en Jeugd zich hebben ontwikkeld en in welke mate in de gewijzigde begroting voor de jaren 2025 en 2026 daarmee rekening is gehouden. Op basis van de in het rapport gemaakte calculaties (hoofdstuk 2), blijkt dat het verschil tussen de gerealiseerde lasten in 2024 en de begrote lasten voor 2026 – inclusief indexatie op de te verwachte kosten - € 3.527.783 is.

Op basis van de conclusie uit het rapport, moet bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029 dus structureel rekening worden gehouden met € 3,53 miljoen aan hogere lasten dan reeds was voorzien in de gewijzigde begroting voor het jaar 2026, uitgaande van gelijkblijvende lasten als gerealiseerd in 2024.

Uit de ontwikkelingen Wmo en Jeugd in Bronckhorst blijkt dat te verwachten is dat de toegenomen lasten structureel van aard zijn. Dit komt omdat de toename van de lasten vooral te verklaren zijn uit de stijging van de prijzen en de verzwaring van de zorgvraag Jeugd. In ieder geval mag niet worden verwacht dat met beleidsmatige interventies de verzwaring van de zorgvraag Jeugd in de komende jaren aanzienlijk wordt verzacht. Prijsdalingen hoeven ook niet te worden verwacht. Sterker, rekening moet worden gehouden met verdere prijsstijgingen. De ontwikkelingen in Bronckhorst zijn daarmee overwegend gelijk aan de landelijke ontwikkelingen.

Er zijn een aantal disclaimers en kanttekeningen te stellen bij het antwoord op deze deelvraag en zijn terug te lezen in het rapport op pagina 29.

Vervolg

We nemen naar aanleiding van het rapport de volgende vervolgstappen:

- De raads werkgroep Sociaal Domein informeren we mondeling over het rapport op 21 mei 2025.
- We stellen u via de P&C-cyclus voor de Tussenrapportage en de Perspectiefnota 2026 voor om de financiële conclusies te vertalen voor 205, 2026 en verder.
- We bepalen (ambtelijk) eventuele vervolgacties naar aanleiding van de bevindingen in het rapport, zodat we eerste stappen zetten in ons handelingsperspectief van de kostenstijgingen.

Bijlage

1. Analyse sociaal domein – fase 1

RAPPORT

Analyse sociaal domein - Fase 1

In opdracht van Gemeente Bronckhorst

7 mei 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding en vraagstelling	3
1.2. Aanpak	3
1.3. Leeswijzer	4
2. Begroting vs. Realisatie	5
2.1. Opbouw tekort 2024	5
2.2. Ontwikkeling realisatie in verhouding tot begroting 2025 en 2026	6
2.2.1. Wmo	7
2.2.2. Jeugd	9
2.2.3. Geëscaleerde zorg	10
2.3. Samenpakkend	11
3. Ontwikkelingen sociaal domein (Wmo & Jeugd)	13
3.1. Totaal overzicht begrote en gerealiseerde baten en lasten	14
3.2. Ontwikkeling realisatie per taakveld	15
3.2.1. Wmo	15
3.2.2. Jeugd	17
3.2.3. Geëscaleerde zorg	20
3.3. Analyse op aspecten	21
3.3.1. Ontwikkeling plekprijzen	21
3.3.2. Gemiddelde kosten voorzieningen per maand	22
3.3.3. Individuele overeenkomsten	23
3.3.4. Wachtlijsten	24
3.3.5. Toegangsproces	25
3.3.6. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers)	26
3.3.7. Bandbreedte	26
3.4. Samenpakkend	28
4. Conclusie	29

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en vraagstelling

De gemeente Bronckhorst kampt, net als veel andere gemeenten, met een fors tekort op het sociaal domein. Dit tekort wordt deels veroorzaakt door stijgende zorgkosten. Er is behoefte aan een analyse om dit tekort te duiden, zowel in vergelijking met andere (vergelijkbare) gemeenten als in termen van structurele en incidentele componenten. Daarnaast zoekt de gemeente naar handelingsperspectief: waar kan zij, binnen de wettelijke kaders en vastgelegde afspraken, zelf sturen om het tekort te beheersen? En hoe kan de gemeente komen tot een goed proces om tussentijds te monitoren?

Hoewel er reeds zicht is op de omvang van de tekorten over verschillende taakvelden en enig inzicht in de bestanddelen van het tekort, ontbreekt een compleet beeld van de achtergronden van individuele overeenkomsten met zorgaanbieders buiten de reguliere contractering om. Ook is er behoefte aan een koppeling tussen beleidskeuzes en financiële impact.

Het onderzoek richt zich op twee hoofdvragen:

1. Hoe is het huidige tekort op de Wmo en Jeugdzorg in 2024 te duiden?
 - a. Wat is de opbouw van het tekort?
 - b. Welk deel van het tekort is structureel te begroten?
 - c. Welke rol heeft de begrotingssystematiek gespeeld bij het tekort in 2024?
 - d. Hoe verhouden de kosten op Wmo en Jeugd van de gemeente Bronckhorst zich tot landelijke en regionale cijfers?
2. Wat is, lerende van de afgelopen periode, het handelingsperspectief van de gemeente op de zorgkosten?
 - a. Hoe kan de gemeente haar monitoring op de zorg, en de sturing daarop, verbeteren?
 - b. Hoe kan de gemeente de zorgkosten (beter) begroten de komende jaren?
 - c. Welke invloed hebben de beleidskeuzes gehad op de stijging van de zorgkosten?
 - d. Hoe kunnen werkprocessen rondom toegang en sturing verbeterd worden?
 - e. Welke invloed hebben de regionale afspraken (o.a. gemeentelijke verrekening, afrekening zorgaanbieders) gehad in 2024?

1.2. Aanpak

Het onderzoek wordt gefaseerd aangepakt. In deze eerste rapportage staat fase 1 centraal. In de eerste fase duiden we het tekort op Wmo en Jeugd. Dat bepaalt wat de gemeente moet doen in de Perspectiefnota en de komende begroting. In deze fase beantwoorden we de onderzoeksvragen 1a. en 1b.

Aanpak fase 1:

- *Informatie-uitvraag:* de precieze informatie-uitvraag is geformuleerd en de benodigde documenten zijn verzameld.
- *Analyse documenten en duidingsgesprek:* de documenten/data zijn geanalyseerd. Om dat te verdiepen, aan te vullen en te valideren, is een duidingsgesprek gevoerd met de ambtelijke organisatie.

- *Rapportage*: in het rapport beschrijven we de resultaten van de analyse en wat die voor de Perspectiefnota en de komende meerjarenbegroting kunnen betekenen. Ook geven we in het rapport een mogelijke aanvulling op de zoekrichtingen waar de gemeente nu mee bezig is.

1.3. Leeswijzer

Dit deel van het onderzoek is in korte tijd (twee weken) uitgevoerd. In het rapport zullen daardoor tekstuele en grammaticale fouten staan die we er anders uit zouden hebben gefilterd.

In hoofdstuk 2 wordt in paragraaf 2.1 de totale opbouw van het tekort op het sociaal domein in 2024 op IV3 taakveldniveau in beeld gebracht. In paragraaf 2.2 wordt vervolgens per deeltaakveld ingegaan op de ontwikkeling van de realisatie in verhouding tot de begroting voor 2025 en 2026. Ten slotte, worden de inzichten hieruit samengepakt in paragraaf 2.3.

In hoofdstuk 3 worden de ontwikkelingen op Wmo en Jeugd in de gemeente Bronckhorst, zowel cijfermatig als beleidsmatig, geduid. In paragraaf 3.1 wordt het totaalbeeld van de realisatie ten opzichte van de begroting op IV3 taakveldniveau in beeld gebracht. In paragraaf 3.2 wordt de realisatie per taakveld inzichtelijk gemaakt, waar mogelijk gekoppeld aan het aantal cliënten/voorzieningen. Daarna worden in paragraaf 3.3 mogelijke verklarende aspecten voor het tekort geanalyseerd. Ten slotte, worden de inzichten in paragraaf 4.3 samengepakt.

Het laatste hoofdstuk vormt de conclusie van het onderzoek. In hoofdstuk 4 worden de onderzoeksvragen die centraal staan in dit deel van het onderzoek beantwoord.

2. Begroting vs. Realisatie

In dit hoofdstuk brengen we ten eerste in paragraaf 2.1 de totale opbouw van het tekort op het sociaal domein in 2024 op IV3 taakveldniveau in beeld. Vervolgens gaan we in paragraaf 2.2 per deeltaakveld in op de ontwikkeling van de realisatie in verhouding tot de begroting voor 2025 en 2026. Ten slotte, vatten we dit samen in paragraaf 2.3.

2.1. Opbouw tekort 2024

IV3 taakveld		Lasten 2024 (x € 1.000)			Baten 2024 (x € 1.000)		
		Begroting na wijziging	Realisatie	Vrije ruimte	Begroting na wijziging	Realisatie	Vrije ruimte
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.538	1.647	-109	32	23	9
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	537	548	-11	0	2	-2
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	4.088	4.307	-219	321	323	-2
6.71b	Begeleiding (Wmo)	3.131	4.737	-1.606	0	0	0
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	1.253	48	1.205	0	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	697	705	-8	0	23	-23
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	209	315	-106	0	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling	4.980	8.009	-3.029	0	2	-2
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	477	29	448	0	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg	316	308	8	0	0	0
6.73b	Gezinsgericht	344	597	-253	0	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	2.597	3.257	-660	0	0	0
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	1.613	169	1.444	0	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	263	924	-661	0	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing	0	246	-246	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	86	86	0	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (Wmo)	40	38	2	637	637	0
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	17	14	3	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	206	205	1	0	6	-6

6.82a	Jeugdbescherming	566	573	-7	0	0	0
6.82b	Jeugdreclassering	36	54	-18	0	0	0
Totaal		22.994	26.816	-3.822	990	1.016	-26

Bron: "8 Iv3 Taakveld 6 2022-2024"

Op de totale gerealiseerde lasten voor de taakvelden van Jeugd en Wmo zien we een tekort van €3.822.000, Ten opzichte van het budget is dit -16,62%. Als we vervolgens inzoomen op de deeltaakvelden zien we dat een aantal deeltaakvelden in het oog springt wat tekorten betreft. Voor Wmo zit dit vooral op het taakveld 6.71b begeleiding (-51,29%). Voor Jeugd zit het tekort met name in de taakvelden 6.72a begeleiding (-50,72%), 6.72b behandeling (-60,82%), 6.73b gezinsgericht (-73,55%), 6.73c jeugdhulp met verblijf overig (-25,41%) en 6.74a jeugdhulp crisis (-251,33%). Er is ook een aantal taakvelden met grote positieve percentages, dit komt doordat de IV3-indeling niet aansluit op de regionale inkoop. Dit is bijvoorbeeld het geval voor 6.71c dagbesteding (96,17%) en 6.72c jeugdhulp dagbesteding (93,92%), De zorg die in de IV3-indeling onder dagbesteding valt, zit in de registratie van Bronckhorst onder begeleiding waardoor er op begeleiding een groot tekort lijkt te zijn.

2.2. Ontwikkeling realisatie in verhouding tot begroting 2025 en 2026

In deze paragraaf brengen we in beeld hoe de ontwikkeling van de gerealiseerde lasten zich verhoudt tot de (gewijzigde) begrotingen voor de jaren 2022, 2023 en 2024. We laten ook zien hoe de gerealiseerde lasten 2024 zich verhouden tot de begrote lasten 2025. De focus ligt op de taakvelden ten aanzien van Wmo en Jeugd.

Per 1 januari 2025 is de IV3-indeling gewijzigd. Onderdeel van de wijziging is de toevoeging van twee taakvelden voor coördinatie en beleid Wmo (6.91) en coördinatie en beleid Jeugd (6.92). Naast dat de loonkosten van de medewerkers beleid en coördinatie zijn verdeeld, zijn door de nieuwe IV3-indeling per 1 januari 2025 ook de loonkosten van de sociaal consulenten verplaatst. Deze budgetten zijn verschoven van de taakvelden voor WMO en Jeugd naar taakveld 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal. In onderstaande tabel wordt de omvang van deze taakvelden weergegeven. Dit betreft een verschuiving van budgetten voor personele kosten binnen taakveld 6. Het gaat hier alleen om de taakvelden voor Wmo en Jeugd (6.6 t/m 6.82b).

		Begroting 2025	Begroting 2026
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal	€ 1.231.327	€ 1.231.327
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	€ 564.288	€ 564.288
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	€ 328.352	€ 328.352
Totaal		€ 2.123.968	€ 2.123.968

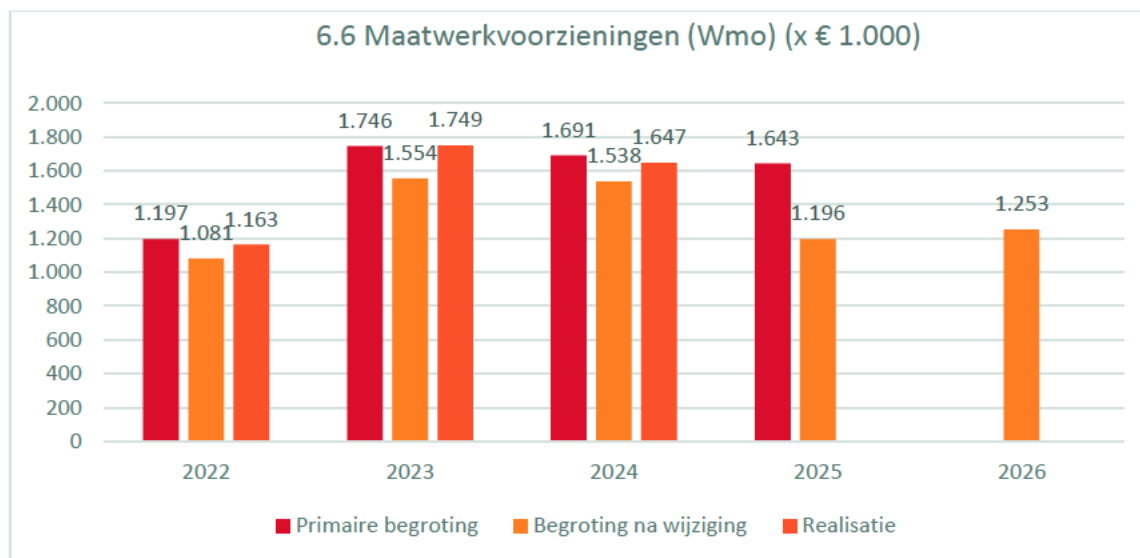
Door deze verschuiving van budgetten wijken de begrote lasten voor de taakvelden 6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo), 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+, 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-, 6.81 Geëscaleerde zorg 18+ en 6.82 Geëscaleerde zorg 18- in de herziene begroting af van de lasten in de primaire begroting. In de primaire begroting was namelijk nog uitgegaan van de oude taakveldverdeling. In de herziene begroting zijn de lasten op deze taakvelden lager omdat een deel van de budgetten is verschoven naar de taakvelden 6.23, 6.91 en 6.92.

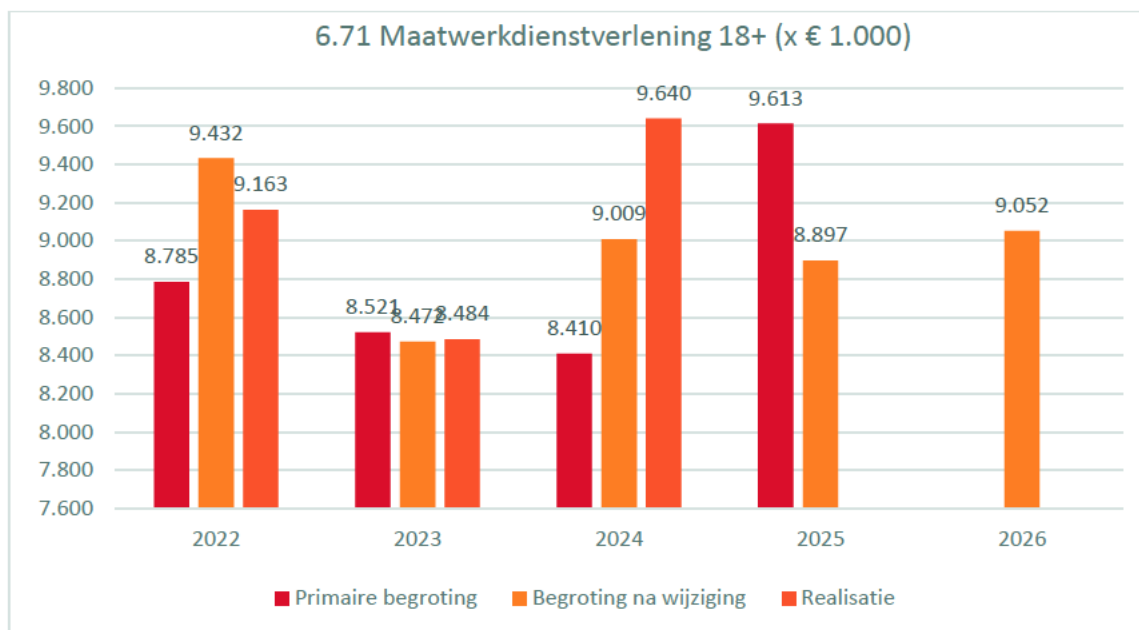
De ambtelijke organisatie heeft een specificatie gegeven van de herkomst van deze budgetten. Om toch een vergelijking te kunnen maken met de oude indeling van taakvelden geven we in de tekst per paragraaf (Wmo, Jeugd, Geëscaleerde zorg) aan wat de hoogte van het budget inclusief de budgetten uit de taakvelden 6.91 en/of 6.92 en 6.23 is. Alles wat we aan loonkosten optellen bij de begrote lasten in de volgende paragrafen zat eerst bij de taakvelden Wmo (6.6, 6.71A, 6.71B, 6.71C, 6.71D), Jeugd (6.72A, 6.72B, 6.72C, 6.72D) en geëscaleerde zorg (6.81A, 6.82A).

Bij de door ons uitgevoerde calculaties is één-op-één uitgegaan van de door de gemeente toegepaste verdeling van de budgetten vanuit de taakvelden Wmo en Jeugd naar de nieuwe taakvelden (per 2025) 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal, 6.91 Coördinatie en beleid Wmo en 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd.

2.2.1. Wmo

De realisatie in 2024 ligt boven de gewijzigde begroting maar is gelijk aan of lager dan de primaire begroting. Voor 2025 zijn lagere lasten begroot dan gerealiseerd in 2024 (€ 451.000 lager dan gerealiseerd 2024). Voor 2026 zijn iets hogere lasten begroot dan voor 2025 (ongeveer 5% hoger). Dit is nog altijd lager dan gerealiseerd in 2024 (€ 394.000 lager).

Voor 2022 en 2023 ligt de realisatie op of onder de gewijzigde begroting. Voor 2024 ligt de realisatie boven de gewijzigde begroting. In 2025 is de indeling van IV3-taakvelden veranderd. Om toch de vergelijking met voorgaande jaren te maken, hebben we voor 2025 en 2026 gekeken naar de taakvelden 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo), 6.712 Begeleiding (Wmo), 6.713 Dagbesteding (Wmo), 6.714 Overige maatwerkarrangementen (Wmo), 6.791 PGB Wmo. Voor 2025 zijn lagere lasten begroot dan gerealiseerd in 2024 (€ 743.000 lager). Ook in 2026 zijn lagere lasten begroot dan gerealiseerd in 2024 (€ 588.000 lager).

Correctie in verband met IV3 wijziging

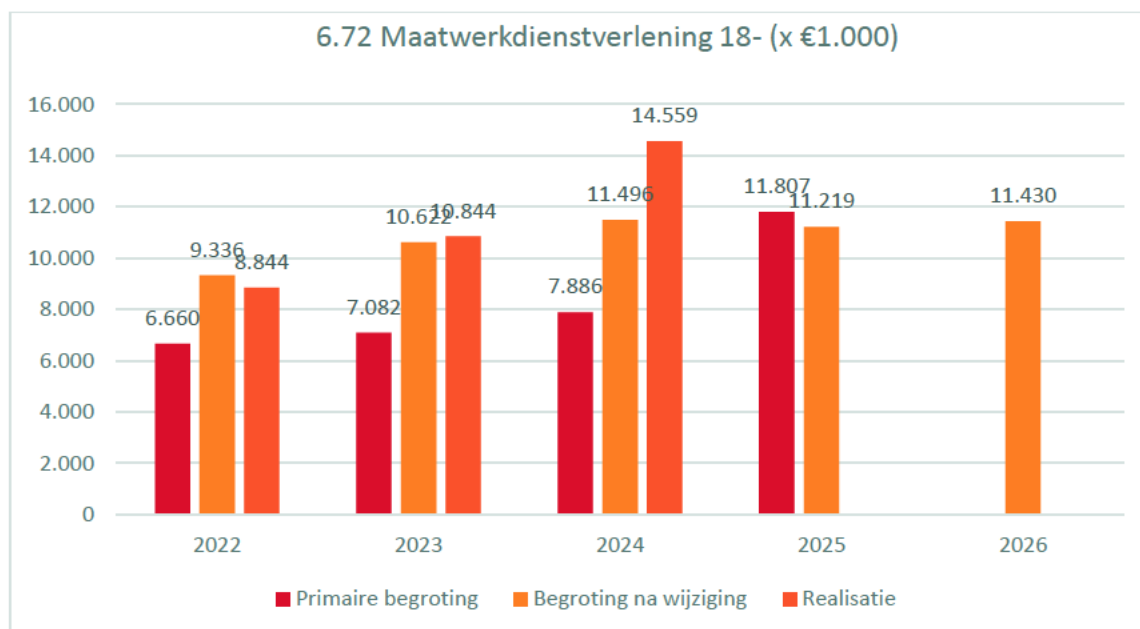
De verlaging van de gewijzigde begroting 2025 ten opzichte van de primaire begroting is te verklaren door de wijziging van de taakveldindeling. De loonkosten uit de taakvelden 6.91 Coördinatie en beleid Wmo en 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen zijn voor zowel 2025 als 2026 voor Wmo (taakvelden 6.6 Maatwerkvoorzieningen en 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+) begroot op € 1.205.305.

Als we de begrote lasten 2025 corrigeren voor de loonkosten uit de taakvelden 6.91 en 6.23 komen we uit op een totaal van € 11.298.437 voor Wmo. Om dit te vergelijken met de realisatie 2024 indexeren we eerst de gerealiseerde lasten 2024 met +3,94%. Dit komt uit op € 11.731.861. De begrote lasten voor 2025 zijn dan nog € 433.424 lager dan in 2024 is gerealiseerd.

Omdat we er vanuit gaan dat de kosten blijven stijgen, moeten we de budgetten voor 2026 ook indexeren. De geïndexeerde begrote lasten (+2,6%) voor Wmo zijn € 10.573.329. Als we hier de loonkosten uit 6.91 en 6.23 aan toevoegen, wordt er voor 2026 € 11.778.635 aan lasten begroot voor Wmo. In vergelijking met de gerealiseerde lasten 2024 – geïndexeerd met 3,94% voor 2025 en 2,6% voor 2026 – is er een tekort van € 258.255.

2.2.2. Jeugd

Voor 2022 en 2023 ligt de realisatie onder of miniem boven de gewijzigde begroting. Voor 2024 ligt de realisatie boven de gewijzigde begroting. Voor 2025 zijn lagere lasten begroot dan gerealiseerd in 2024. Ook hier zijn de IV3-taakvelden gewijzigd. Onder maatwerkdienstverlening 18- hebben we de volgende taakvelden gerekend: 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal, 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal, 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk, 6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal, 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal, 6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk, 6.792 PGB Jeugd. De gerealiseerde lasten 2024 liggen € 3,34 mln. hoger dan begroot voor 2025. In 2026 liggen de begrote lasten iets hoger dan in 2025, maar nog steeds lager dan de gerealiseerde lasten in 2024 (€3,129 mln. lager).

Correctie in verband met IV3 wijziging

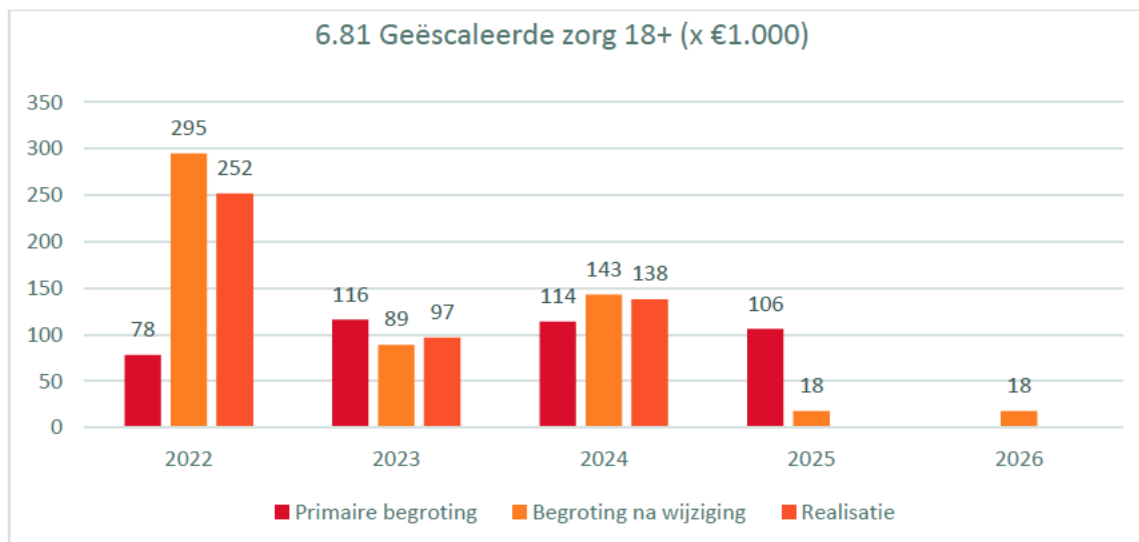
De lasten in de gewijzigde begroting 2025 zijn iets lager ten opzichte van de primaire begroting. Dit is te verklaren door de wijziging van de taakveldindeling. De loonkosten uit de taakvelden 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd en 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen zijn voor zowel 2025 als 2026 begroot op € 587.978.

Als we de begrote lasten 2025 corrigeren voor de loonkosten uit de taakvelden 6.92 en 6.23 komen we uit op een totaal van € 11.806.946 voor Jeugd. Om dit te vergelijken met de realisatie 2024 indexeren we eerst de gerealiseerde lasten 2024 met +3,94%. Dit komt uit op € 15.133.905. De begrote lasten voor 2025 zijn dan nog € 3.326.959 lager dan in 2024 is gerealiseerd.

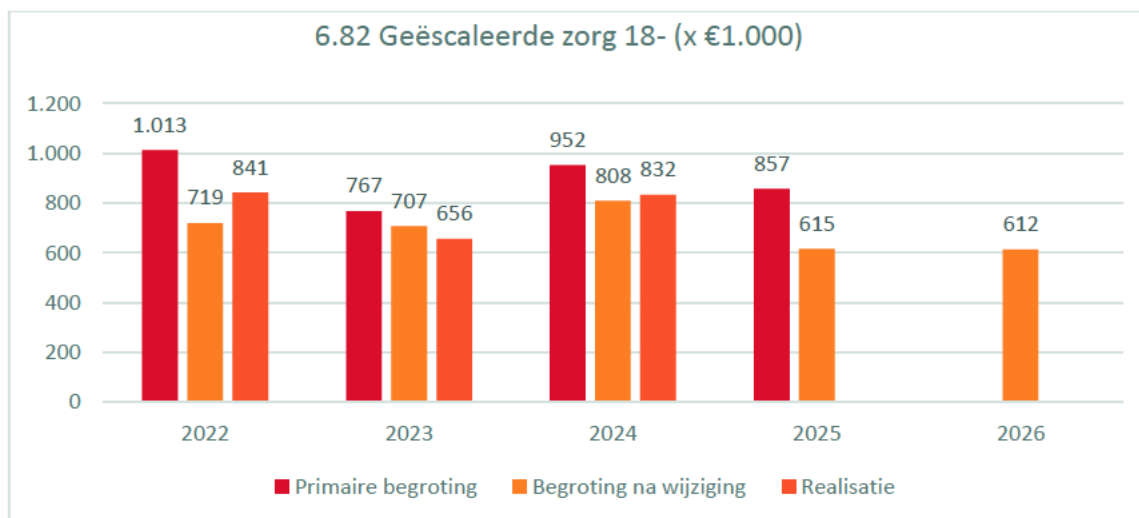
Omdat we er vanuit gaan dat de kosten blijven stijgen, moeten we de budgetten voor 2026 ook indexeren. De geïndexeerde begrote lasten (+2,6%) voor Jeugd zijn € 11.726.818. Als we hier de loonkosten uit 6.92 en 6.23 aan toevoegen, wordt er voor 2026 € 12.314.796 aan lasten begroot voor Jeugd. In vergelijking met de gerealiseerde lasten 2024 – geïndexeerd met 3,94% voor 2025 en 2,6% voor 2026 – is er een tekort van € 3.212.590.

2.2.3. Geëscaleerde zorg

Voor 2022 ligt de realisatie onder de gewijzigde begroting. Voor 2023 ligt de realisatie miniem hoger dan gewijzigd begroot. Voor 2024 ligt de realisatie onder de gewijzigde begroting. Voor 2025 zijn veel lagere lasten begroot dan gerealiseerd in 2024. De gerealiseerde lasten 2024 liggen € 120.000 hoger dan begroot voor 2025. Hetzelfde geldt voor 2026. Voor dit taakveld is de IV3-indeling aangepast in 2025. Tot geëscaleerde zorg 18+ rekenen we de taakvelden 6.811 Beschermd wonen (Wmo), 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo).

Voor 2022 ligt de realisatie boven de gewijzigde begroting. Voor 2023 ligt de realisatie lager dan gewijzigd begroot. Voor 2024 ligt de realisatie beperkt hoger dan de gewijzigde begroting. Voor 2025 zijn lagere lasten begroot dan gerealiseerd in 2024. De gerealiseerde lasten 2024 liggen € 217.000 hoger dan begroot voor 2025. Voor 2026 zijn beperkt lagere lasten begroot dan voor 2025. Ook deze zijn lager dan de gerealiseerde lasten in 2024 (€220.000 lager). Vanwege de taakveldwijziging in 2025 rekenen we tot geëscaleerde zorg 18- voor 2025 en 2026 de taakvelden 6.821 Jeugdbescherming, 6.822 Jeugdreclassering.

Correctie in verband met IV3 wijziging

De lasten in de gewijzigde begroting 2025 zijn iets lager ten opzichte van de primaire begroting. Dit is te verklaren door de wijziging van de taakveldindeling. De loonkosten uit de taakvelden 6.91 Coördinatie en beleid Wmo, 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd en 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen zijn voor zowel 2025 als 2026 begroot op € 330.685.

Als we de begrote lasten 2025 corrigeren voor de loonkosten uit de taakvelden 6.92 en 6.23 komen we uit op een totaal van € 963.048 voor Geëscaleerde zorg. Om dit te vergelijken met de realisatie 2024 indexeren we eerst de gerealiseerde lasten 2024 met +3,94%. Dit komt uit op € 1.007.201. De begrote lasten voor 2025 zijn dan nog € -44.153 lager dan in 2024 is gerealiseerd.

Omdat we er vanuit gaan dat de kosten blijven stijgen, moeten we de budgetten voor 2026 ook indexeren. De geïndexeerde begrote lasten (+2,6%) voor Geëscaleerde zorg zijn € 645.766. Als we hier de loonkosten uit de taakvelden 6.91, 6.92 en 6.23 aan toevoegen, wordt er voor 2026 € 976.450 aan lasten begroot voor Geëscaleerde zorg. In vergelijking met de gerealiseerde lasten 2024 – geïndexeerd met 3,94% voor 2025 en 2,6% voor 2026 – is er een tekort van € 56.938.

2.3. Samenpakkend

2024 laat een tekort zien van €3.822.000. Dat tekort zit vooral op de onderdelen Wmo begeleiding, Jeugd begeleiding, Jeugd behandeling, gezinsgericht, jeugdhulp met verblijf en jeugdhulp crisis.

In onderstaande tabel brengen we voor 2025 in beeld wat het tekort is van de begrote lasten ten opzichte van de gerealiseerde lasten in 2024 (geïndexeerd naar 2025). Onder gewijzigde begroting 2025 zijn de begrote lasten weergegeven exclusief de loonkosten uit de taakvelden 6.91 Coördinatie en beleid Wmo, 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd en 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen. In de cijfers onder gecorrigeerde begroting zijn deze kosten opgeteld bij de budgetten.

Om de gecorrigeerde begroting 2025 te vergelijken met de realisatie 2024 indexeren we eerst de gerealiseerde lasten 2024. Omdat we zien dat de stijging van de kosten voor Jeugd en Wmo in het verleden sterker is geweest dan de reguliere index, hanteren we voor het indexeren van dit bedrag voor 2025 de hogere index van 3,94% o.b.v. OVA(90%) en PCC(10%). Voor de indexatie over 2026 gaan we uit van een index van 2,6% o.b.v. septembercirculaire 2024, zoals ook in de Perspectiefnota 2026. Dit komt bovenop de indexering van 2025 van 3,94%.

	Gewijzigde begroting 2025	Correctie i.v.m. IV3 wijziging	Gecorrigeerde begroting 2025	Realisatie 2024	Realisatie 2024 geïndexeerd naar 2025 (+3,94%)	Tekort 2025
Wmo	€ 10.093.132	€ 1.205.305	€ 11.298.437	€ 11.287.148	€ 11.731.861	- € 433.424
Jeugd	€ 11.218.968	€ 587.978	€ 11.806.946	€ 14.560.231	€ 15.133.905	- € 3.326.959
Geëscaleerde zorg	€ 632.363	€ 330.685	€ 963.048	€ 969.022	€ 1.007.201	- € 44.153
Totaal	€ 21.944.463	€ 2.123.968	€ 24.068.431	€ 26.816.401	€ 27.872.967	- € 3.804.536

Het verschil tussen de geïndexeerde gerealiseerde lasten van 2024 en de gecorrigeerde begrote lasten 2025 komt totaal uit op een tekort van €3,8 miljoen.

In onderstaande tabel wordt het tekort in de begrote lasten voor 2026 weergegeven. Omdat we er vanuit gaan dat de kosten blijven stijgen, zijn de budgetten voor 2026 ook geïndexeerd. Hiervoor gaan we uit van een index van 2,6%. Om de gecorrigeerde begrote lasten 2026 te vergelijken met de gerealiseerde lasten in 2024 corrigeren we de realisatie eerst met 3,94% voor 2025. Dit bedrag indexeren we vervolgens met 2,6% voor 2026.

	Geïndexeerde begroting 2026 (+2,6%)	Correctie i.v.m. IV3 wijziging	Gecorrigeerde begroting 2026	Realisatie 2024	Realisatie 2024 geïndexeerd naar 2026 (+3,94% + 2,6%)	Tekort 2026
Wmo	€ 10.573.329	€ 1.205.305	€ 11.778.635	€ 11.287.148	€ 12.036.890	- € 258.255
Jeugd	€ 11.726.818	€ 587.978	€ 12.314.796	€ 14.560.231	€ 15.527.386	- € 3.212.590
Geëscaleerde zorg	€ 645.766	€ 330.685	€ 976.450	€ 969.022	€ 1.033.388	- € 56.938
Totaal	€ 22.945.913	€ 2.123.968	€ 25.069.881	€ 26.816.401	€ 28.597.664	- € 3.527.783

Op basis van de calculaties uit deze tabel, moet er voor de begroting 2026 voor Wmo en Jeugd €3,53 mln. bij begroot worden.

Er zou sowieso een verschil van € 200.000 in de begroting moeten zitten voor de pilot Preventief en dichtbij. De pilot is in 2023 gestart en loopt tot eind 2025. Dit budget is tijdelijk overgeheveld van jeugdzorg in natura naar preventie onder taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie. Dat budget zit in 2026 in het budget voor Jeugd.

Als de lasten voor 2025 en verder gelijk blijven, moet bij de tussentijdse wijziging van de begroting 2025 en bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029 rekening worden gehouden met hogere lasten. Daarom is het noodzakelijk de ontwikkeling van de lasten in en het beroep op het sociaal domein nader te analyseren. In hoeverre is te verwachten dat het beroep op Wmo en Jeugd hetzelfde blijft, toeneemt of minder wordt en wat betekent dit voor de lasten Wmo en Jeugd? Daartoe worden de ontwikkelingen in het sociaal domein in Bronckhorst in het volgende hoofdstuk in beeld gebracht en geanalyseerd.

3. Ontwikkelingen sociaal domein (Wmo & Jeugd)

Om het tekort op Wmo & Jeugd te duiden, brengen we in dit hoofdstuk allereerst in paragraaf 3.1 het totaalbeeld van de realisatie ten opzichte van de begroting op IV3 taakveldniveau in beeld. In paragraaf 3.2 kijken we vervolgens naar de realisatie per taakveld, waar mogelijk gekoppeld aan het aantal cliënten/voorzieningen. Daarna analyseren we in paragraaf 3.3 mogelijke verklarende aspecten voor het tekort. Ten slotte, pakken we in paragraaf 4.3 de analyse samen.

3.1. Totaal overzicht begrote en gerealiseerde baten en lasten

In onderstaande tabel worden de begrote (na wijziging) en gerealiseerde baten en lasten van 2022 tot en met 2024 voor de IV3 taakvelden weergegeven.

IV3	Taakveld	2022				2023				2024			
		Lasten (x € 1.000)		Baten (x € 1.000)		Lasten (x € 1.000)		Baten (x € 1.000)		Lasten (x € 1.000)		Baten (x € 1.000)	
		Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.081	1.163	21	54	1.554	1.749	31	41	1.538	1.647	32	23
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	9.432	9.163	415	393	503	517	0	4	537	548	0	2
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)					3.941	3.823	232	309	4.088	4.307	321	323
6.71b	Begeleiding (WMO)					2.848	4.022	0	0	3.131	4.737	0	0
6.71c	Dagbesteding (WMO)					1.180	122	0	0	1.253	48	0	0
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)					0	0	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	9.336	8.844	0	4	702	741	0	7	697	705	0	23
6.72a	Jeugdhulp begeleiding					197	72	0	0	209	315	0	0
6.72b	Jeugdhulp behandeling					4.507	5.621	0	2	4.980	8.009	0	2
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding					449	22	0	0	477	29	0	0
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig					0	0	0	0	0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg					298	562	0	0	316	308	0	0
6.73b	Gezinsgericht					324	220	0	0	344	597	0	0
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig					2.350	2.135	0	0	2.597	3.257	0	0
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf					1.534	763	0	0	1.613	169	0	0
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf					261	407	0	0	263	924	0	0
6.74c	Gesloten plaatsing					0	301	0	0	0	246	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	295	252	338	338	73	82	0	0	86	86	0	0
6.81a	Beschermd wonen (WMO)					0	2	339	339	40	38	637	637
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)					16	13	0	0	17	14	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	719	841	0	4	198	210	0	3	206	205	0	6
6.82a	Jeugdbescherming					476	406	0	6	566	573	0	0
6.82b	Jeugdreclassering					33	40	0	0	36	54	0	0
	Totaal	20.863	20.263	774	793	21.444	45.399	602	14.619	22.994	49.971	990	14.916

Bron: "8 Iv3 Taakveld 6 2022-2024".

3.2. Ontwikkeling realisatie per taakveld

De taakvelden zijn tussen 2022 en 2024 gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2025 heeft er weer een herziening van de taakvelden plaatsgevonden. Bovendien sluit de administratie van de regionaal ingekochte zorg niet één-op-één aan op de deeltaakvelden. Daardoor moeten bijvoorbeeld de deeltaakvelden 6.71b begeleiding en 6.71c dagbesteding samengepakt worden. Daarom hebben we voor de taakvelden maatwerkdienstverlening 18+ en 18- en geëscaleerde zorg 18+ en 18- het totaal weergegeven van de subtaakvelden die hieronder vallen. Zo kunnen we toch de ontwikkeling door de jaren heen in beeld brengen.

3.2.1. Wmo

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (Wmo) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden.

		2022		2023		2024	
(Bedragen x € 1.000)		Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.081	1.163	1.554	1.749	1.538	1.647

De lasten voor maatwerkvoorzieningen nemen in 2023 sterk toe (+50% ten opzichte van 2022). Vervolgens nemen de baten in 2024 licht af (-6%). Vanuit de ambtelijke organisatie wordt aangegeven dat deze stijging is veroorzaakt door de herziening van de plekprijzen per 1 juli 2023.

Maatwerkdienstverlening 18+

Onder dit taakveld vallen de volgende onderdelen:

- individuele begeleiding;
- huishoudelijke verzorging;
- respijtzorg ten behoeve van mantelzorgers;
- individueel vervoer;
- financiële tegemoetkoming voor personen met een fysieke beperking, een psychische of psychosociale beperking van daarmee verband houdende extra kosten;
- schuldhelpverlening;
- PGB Wmo;
- eigen bijdragen.

		2022		2023		2024	
(Bedragen x € 1.000)		Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	9.432	9.163	503	517	537	548

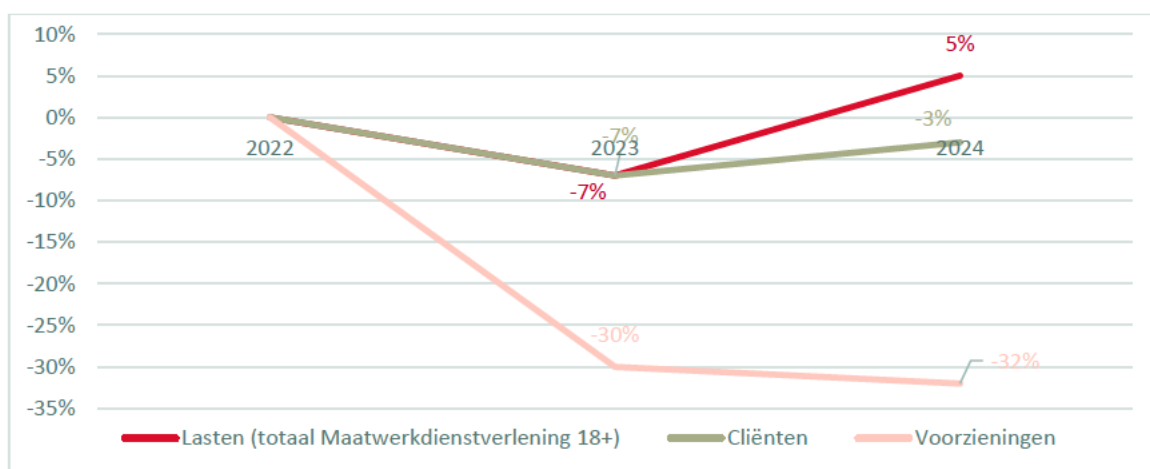
6.71a	Huishoudelijke hulp (Wmo)	3.941	3823	4.088	4307
6.71b	Begeleiding (Wmo)	2.848	4022	3.131	4737
6.71c	Dagbesteding (Wmo)	1.180	122	1.253	48
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	0	0	0
Totaal		9.432	9.163	8.472	9.640

De totale gerealiseerde lasten voor maatwerkdienstverlening Wmo nemen in 2023 licht af (-7,5%). In 2024 zien we juist een toename in de lasten (+14%) ten opzichte van het voorgaande jaar. Bij dagbesteding is een afname te zien in de lasten over 2024 ten opzichte van 2023. Dit heeft te maken met de registratie van de regionale inkoop, die niet overeenkomt met de IV3 verdeling. Dagbesteding is de Wio; dit zit bij begeleiding. Dagbesteding en begeleiding moeten eigenlijk tezamen worden gezien. Dan zien we ook een toename; van €4.144.000 in 2023 naar €4.785.000 in 2024.

Aantal voorzieningen en cliënten

In onderstaande tabel wordt het aantal voorzieningen en het aantal cliënten van Wmo begeleiding in de jaren 2022 tot en met 2024 weergegeven.

	2022	2023	2024
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	146	25	6
6.71B Begeleiding (Wmo)	519	537	572
6.71C Dagbesteding (Wmo)	237	40	8
PGB	46	58	53
Afhandeling huisarts			1
Totaal aantal voorzieningen Wmo begeleiding	948	660	640
Aantal cliënten Wmo begeleiding	634	592	617

Uit bovenstaande tabel en grafiek wordt duidelijk dat het aantal voorzieningen en cliënten voor Wmo begeleiding de afgelopen jaren niet is toegenomen, terwijl de lasten wel zijn gestegen. De ambtelijke organisatie geeft aan dat dit

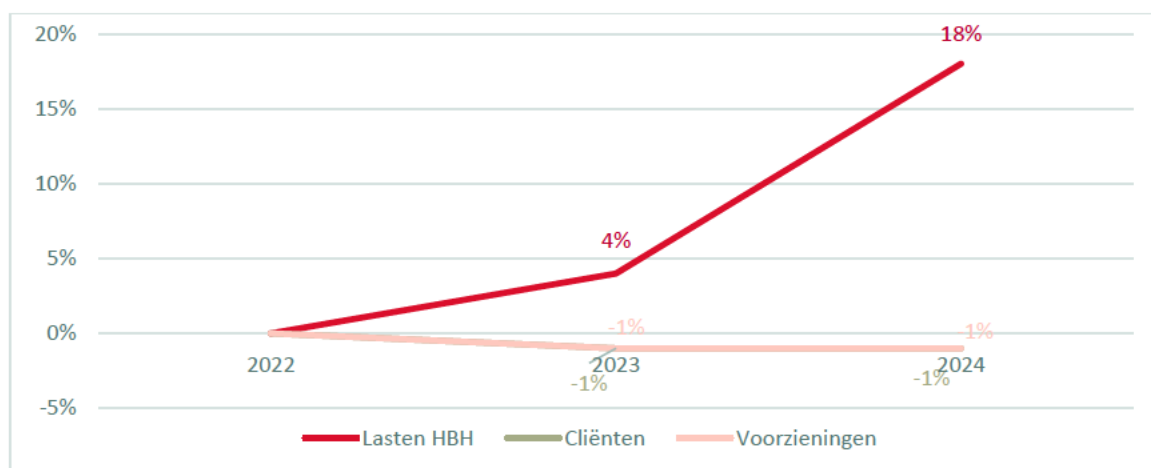

wordt veroorzaakt door de stijging in plekprijzen. De plekprijzen worden bepaald door zorgaanbieders en kunnen behoorlijk verschillen per aanbieder. Van tevoren is niet bekend welke cliënt naar welke zorgaanbieder gaat. Er wordt gekeken naar waar de cliënt de best passende zorg kan ontvangen, niet naar de prijs van de plek die daarbij hoort.

Daarnaast is het vanwege de timing van de herziening van de plekprijzen voor de gemeente lastig om hierop te begroten. In oktober kwam het collegevoorstel voor wijziging van de tarieven per 1 januari. Dan zit de begroting al in het bestuurlijk traject en is het niet meer mogelijk om deze wijziging mee te nemen. Dat wordt dan in de eerste tussenrapportage bijgesteld.

De volgende tabel laat de ontwikkeling in het aantal cliënten en het aantal voorzieningen voor taakveld 6.71a Huishoudelijke hulp (Wmo) zien.

	2022	2023	2024
Totaal aantal voorzieningen 6.71a HBH	1614	1599	1590
Aantal cliënten HBH	1474	1465	1463

In bovenstaande grafiek wordt de ontwikkeling van het aantal cliënten en voorzieningen in beeld gebracht en de stijging in de lasten voor huishoudelijke hulp weergegeven. Uit de grafiek komt naar voren dat het aantal cliënten en voorzieningen nauwelijks is veranderd sinds 2022, terwijl de totale lasten wel zijn gestegen in 2023 en 2024.

Vanuit de ambtelijke organisatie wordt aangegeven dat de schaa sprong in de lasten van huishoudelijke hulp met tarieven te maken heeft. De gemeente merkt dat de salarissen van huishoudelijke hulpen sterk zijn gestegen ten opzichte van een aantal jaar geleden. Waar het uurtarief voor huishoudelijke hulp per 1 januari 2022 € 30,60 was, is het uurtarief per 1 januari 2025 € 37,80. Een stijging van 23,5%.

3.2.2. Jeugd

Maatwerkdienstverlening Jeugd

Onder dit taakveld vallen de volgende onderdelen:

- begeleiding 18-, jeugd- en opvoedhulp;

- jeugd-GGZ;
- jeugdzorg aan verstandelijk beperkten;
- vervoer (18-);
- PGB Jeugd;
- persoonlijke verzorging en kortdurend verblijf voor de doelgroep 18-;
- jeugdzorg-plus (gesloten jeugdhulp).

		2022		2023		2024	
(Bedragen x € 1.000)		Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	9.336	8.844	702	741	697	705
6.72a	Jeugdhulp begeleiding			197	72	209	315
6.72b	Jeugdhulp behandeling			4.507	5621	4.980	8009
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding			449	22	477	29
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig			0	0	0	0
6.73a	Pleegzorg			298	562	316	308
6.73b	Gezinsgericht			324	220	344	597
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig			2.350	2135	2.597	3257
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf			1.534	763	1.613	169
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf			261	407	263	924
6.74c	Gesloten plaatsing			0	301	0	246
Totaal		9.336	8.844	10.622	10.844	11.496	14.559

Net als bij maatwerkdienstverlening 18+, hebben we voor dit taakveld de totale ontwikkeling van de baten en lasten bij elkaar opgeteld om een vergelijking met 2022 mogelijk te maken. We zien zowel in 2023 (+22,6%) als in 2024 (+34,5%) een forse stijging van de lasten ten opzichte van het voorgaande jaar.

Op Jeugdhulp begeleiding (+438%) en behandeling (+42,5%) is een sterke toename te zien in 2024. Ook op de deeltaakvelden gezinsgericht (+271%), Jeugdhulp met verblijf (+52,6%) en Jeugdhulp crisis (+227%) zien we een sterke toename van de lasten in 2024 in vergelijking met 2023.

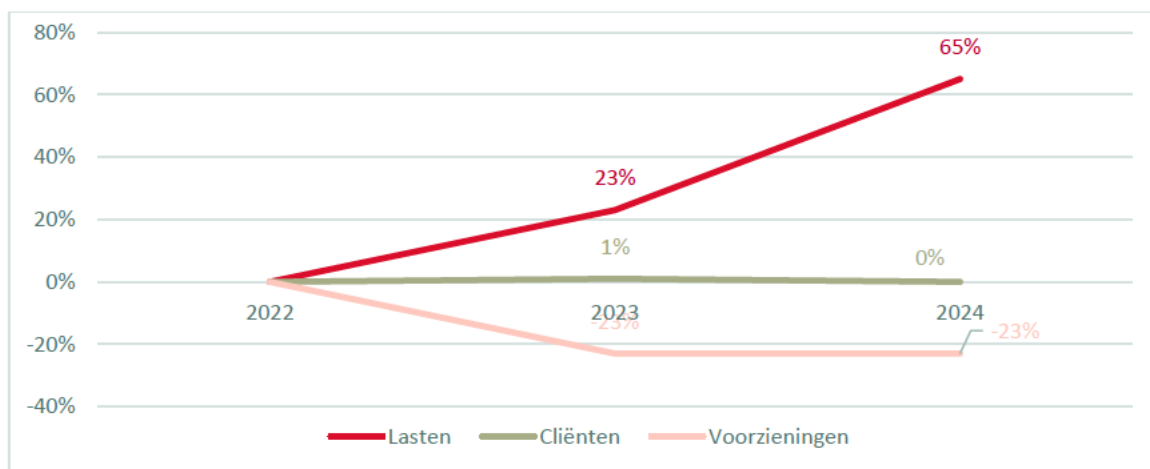
Op de deeltaakvelden pleegzorg (-46%), Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf sterke afname (-77,9%) en gesloten plaatsing (-18,3%) zijn de lasten juist lager in 2024 ten opzichte van 2023.

Aantal voorzieningen en cliënten

In onderstaande tabel en grafiek wordt de ontwikkeling van het aantal cliënten en voorzieningen in beeld gebracht.

	2022	2023	2024
6.72A Jeugdhulp begeleiding	32	25	32
6.72B Jeugdhulp behandeling	767	839	825
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	96	19	13
6.73A Pleegzorg	26	20	20
6.73B Gezinsgericht	10	6	10
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	32	36	36
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	329	24	42
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	26	28	25
6.74C Gesloten plaatsing	1	2	2
6.82A Jeugdbescherming	71	64	61
6.82B Jeugdreclassering	4	8	7
PGB	39	40	30
Afhandeling huisarts			10
Totaal cliënten Jeugd	913	918	910
Voorzieningen	1443	1111	1113

Ook bij dit taakveld moet vanwege de splitsing in taakvelden vooral gekeken worden naar het totaal. De percentages in de grafiek geven de stijging/daling ten opzichte van 2022 aan. Het totale aantal cliënten is redelijk stabiel, het aantal voorzieningen is afgenomen ten opzichte van 2022. Wel zien we een flinke stijging in totale lasten. Dat is de stijging in plekprijzen voor IAJ, geeft de ambtelijke organisatie aan. De duur van trajecten is significant toegenomen in 2024 ten opzichte van 2023. Dit is te zien in onderstaande tabel.

	Aantal kinderen		Gemiddelde duur in dagen	
	Behandeling	Begeleiding	Behandeling	Begeleiding
2023	630	276	126	145
2024	635	254	188	218

Ook wordt aangegeven dat de IAJ-trajecten in 2024 veel zijn ingezet ter overbrugging naar een passende plek met verblijf. In één geval is er 24-uursbegeleiding ingezet ter overbrugging, de kosten van dit traject waren € 88.000,00. Ook (een deel van) landelijk ingekochte zorg valt onder IAJ, in 2024 was er voor een kind een traject dat € 227.000,00 heeft gekost. De ambtelijke organisatie signaleert dus niet alleen een toename van de duur van trajecten, maar ook een aantal erg dure casussen. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de 10 duurste casussen weergegeven. Daarnaast zijn er voor dit taakveld volgens de organisatie ook behoorlijke aantallen individuele overeenkomsten (IO's) afgegeven, die doorgaans duurder zijn dan de regionaal ingekochte zorg. Hier gaan we in paragraaf 3.3 verder op in.

	2022	2023	2024
Kosten 10 duurste cliënten Jeugdzorg	€1.396.000	€1.765.000	€2.559.000
Stijging (t.o.v. 2022)		+26%	+83%

3.2.3. Geëscaleerde zorg

Geëscaleerde zorg 18+

Onder dit taakveld vallen de volgende onderdelen:

- vrouwenopvang, aanpak huiselijk geweld (Veilig thuis);
- beschermd wonen voor personen met psychische of psychosociale problemen;
- inloof functie GGZ;
- maatschappelijke opvang voor cliënten met een meervoudige problematiek, waaronder verslaving;
- Wmo maatwerkdienstverlening en - maatwerkvoorzieningen bij opvang.

		2022		2023		2024	
	(Bedragen x €1.000)	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	295	252	73	82	86	86
6.81a	Beschermd wonen (Wmo)			0	2	40	38
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)			16	13	17	14
Totaal		295	252	89	97	143	138

We zien een sterke afname van de gerealiseerde lasten voor geëscaleerde zorg 18+ in 2023 ten opzichte van 2022 (- 61,6%). In 2024 nemen de lasten juist toe ten opzichte van 2023 (42,3%). Deze toename zit vooral in beschermd wonen. Desondanks zijn de totale lasten op dit taakveld in 2024 lager ten opzichte van 2022.

Geëscaleerde zorg 18-

Onder dit taakveld vallen de volgende onderdelen:

- kinderschermingsmaatregelen, aanpak kindermishandeling;
- jeugdreclassering;
- opvang (18-);
- vrouwenopvang/huiselijk geweld (18-);
- beschermd wonen (18-);

- programma's rond verslaving (18-);
- PGB jeugd;
- individuele maatwerkdienstverlening voor jeugdigen 18- in opvangvoorziening;
- ouderbijdragen.

		2022		2023		2024	
	(Bedragen x1.000)	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd	Lasten begroot	Lasten gerealiseerd
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	719	841	198	210	206	205
6.82a	Jeugdbescherming			476	406	566	573
6.82b	Jeugdreclassering			33	40	36	54
Totaal		719	841	707	656	808	832

Op het taakveld Geëscaleerde zorg 18- is een afname van de gerealiseerde lasten te zien in 2023 (-22%). Het volgende jaar nemen de lasten juist toe (+26,8%). Deze stijging zit zowel in jeugdbescherming als reclassering. Toch zijn de totale lasten voor dit taakveld in 2024 net iets lager dan in 2022.

3.3. Analyse op aspecten

3.3.1. Ontwikkeling plekprijzen

De regionale inkoop heeft betrekking op een aantal segmenten. De gemeenten kopen een aantal plekken in bij zorgaanbieders. Een plek is 365 dagen. De plekprijzen hebben aanbieders zelf mogen bepalen. Bij dezelfde productcodes kunnen de prijzen daardoor per aanbieder verschillen.

Bij het doorverwijzen naar tweedelijnszorg hebben consultants geen inzicht in de plekprijzen van zorgaanbieders. Het uitgangspunt is dat de cliënt centraal staat, waarbij de gemeente zoekt naar de best passende zorg voor de individuele situatie. Hierdoor zijn cliënten doorverwezen naar zorgaanbieders met de meest geschikte expertise, terwijl vergelijkbare expertise mogelijk ook beschikbaar was bij andere aanbieders met een lagere plekprijs.

In een collegevoorstel van 12 september 2023 zijn de herijkte tarieven voor plekprijzen voor de periode van 1 juli 2023 tot 1 januari 2025 vastgesteld. Per 1 januari 2024 zijn de plekprijzen geïndexeerd met het in december 2023 bekende OVA- en PPC-percentages volgens de verhouding 90/10. 90% OVA en 10% PPC. Het indexpercentage is 6,72%. Bij een gelijkblijvende afname van plekken in dezelfde verhouding bij verschillende zorgaanbieders is de regionale kostenstijging als volgt:

Segment	Procentuele kostenstijging
IAJ	28,6%
GWV	22,3%
Wmo IO	18,6%
Wmo Wonen	22,3%

Bron: Collegevoorstel vaststellen aangeboden plekprijzen herijking lump sum wmo jeugdhulp, 12 september 2023.

De kostenstijging is per gemeente verschillend omdat niet in dezelfde mate van de dezelfde zorgaanbieder gebruikt wordt gemaakt en de prijsstijging tussen zorgaanbieders per aanbieder per subsegment verschilt.

In een collegevoorstel van 19 november 2024 zijn de definitieve plekprijzen 2025 vastgesteld. De derde lumpsumperiode is op 31 december 2024 geëindigd. Bij 46 aanbieders is de plekprijs voor 2025 verhoogd met de voorlopige OVA/PPC van 3,94%. Met 12 zorgaanbieders zijn maatwerkafspraken gemaakt. De financiële impact van deze afspraken komt regiobreed neer op een gemiddeld prijseffect van 5,02%.

We plaatsen hierbij de kanttekening dat de stijging van de plekprijzen niet gelijk loopt met de kalenderjaren.

In de systematiek van plekbepaling ligt de wat-vraag bij de gemeente (wat heeft de cliënt nodig?) en de hoe-vraag bij de zorgaanbieder (hoe krijgt de cliënt zorg en voor hoeveel uur?). De zorgintensiteit heeft de gemeente zelf niet in beeld. Zorgaanbieders hebben dit zelf berekend in de eigen plekprijs. Zorgaanbieders zijn in hun plekprijsberekening uitgegaan van een bepaald aantal uren per cliënt.

Voor 2026 – bij de overgang naar pxq – is inzicht in de zorgintensiteit van bestaande cliënten weer noodzakelijk. Vanaf begin 2025 wordt geprobeerd in Civision een schaduwbestand bij te houden om inzicht te krijgen in hoeveel uur zorg dan in rekening zal worden gebracht.

3.3.2. Gemiddelde kosten voorzieningen per maand

Uit de data die wij hebben ontvangen van de uitgegeven voorzieningen per maand voor Jeugd, Wmo begeleiding en hulp bij huishouden hebben wij het gemiddelde bedrag dat een voorziening per maand kost berekend. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van dit gemiddelde bedrag weergegeven. Ook hebben we het aandeel voorzieningen dat duurder is dan gemiddeld procentueel weergegeven. Hierbij wordt de kanttekening geplaatst dat de gemiddelde kosten per voorziening voor 2022 niet representatief zijn. In de eerste helft van 2022 gold nog de oude inkoop op basis van pxq en in de tweede helft van 2022 was de financiering op basis van lumpsum. Tussen de eerste en tweede helft van 2022 is er een daling van 12% in kosten.

Gemiddeld bedrag per maand	2022	2023	2024	% 2024 i.r.t. 2022
Jeugd	€811,20	€1076,72	€1398,14	+72,35%
Aandeel groter dan gemiddeld	28%	19%	16%	
Wmo begeleiding	€488,15	€615,64	€721,40	+47,78%
Aandeel groter dan gemiddeld	49%	59%	65%	
Hulp bij huishouden	€254,34	€262,43	€292,77	+15,10%
Aandeel groter dan gemiddeld	45%	42%	43%	

Op alle drie de taakvelden zien we de gemiddelde kosten stijgen. Bij jeugd is de toename het grootst. Naast een stijging van de prijzen (zie vorige deelparagraaf) is een plausibele verklaring hiervoor dat de zwaarte van de voorzieningen toeneemt. Zwaardere voorzieningen kosten meer. Bij jeugd ligt het aandeel groter dan gemiddeld tussen de 28% en 16%; dit aandeel wordt ieder jaar iets kleiner. Dit is een indicatie dat er een klein aantal casussen is dat relatief duur is en daarmee de gemiddelde prijs sterk beïnvloedt. Ook ondersteunt dit het beeld dat de gemiddelde casus intensiever is dan in eerdere jaren: de gemiddelde prijs stijgt en dit stijgt harder dan het aantal casussen dat boven het gemiddelde ligt.

Vanuit de ambtelijke organisatie wordt dit beeld onderschreven. Binnen de vanuit de Jeugdwet verleende zorg wordt geconstateerd dat er over het algemeen meer intensieve zorg wordt verleend. Landelijk zijn er minder passende,

gespecialiseerde verblijfsplekken door sluiting van locaties, waardoor jongeren minder snel een plek hebben. Hierdoor moet er langer gebruik worden gemaakt van (intensieve) ambulante ondersteuning om escalatie te voorkomen.

Daarnaast beschrijft de ambtelijke organisatie dat het meer dan eens voorkomt dat er wanneer er een verblijfsplek is gevonden deze toch niet passend blijkt te zijn. Hierdoor wordt deze zorg dan soms afgebroken en moet er wederom intensieve ambulante begeleiding thuis worden ingezet. In andere gevallen wordt een niet-passende verblijfsplek toch passend gemaakt door inzet van meerzorg (ambulante ondersteuning). Consulents blijven uitkijken naar een meer passende plek, maar ter overbrugging kan het noodzakelijk zijn dat er een niet-passende plek moet worden gebruikt in combinatie met meerzorg.

Ten slotte kan het nog zijn dat jongeren uit een verblijfsplek komen en overgaan naar ambulante ondersteuning, het is een misvatting dat deze ambulante ondersteuning, vanwege de intensiteit, goedkoper is of zal zijn.

Bij het taakveld Wmo begeleiding zien we de gemiddelde kosten ook sterk stijgen. Op dit taakveld ligt het aandeel groter dan gemiddeld juist relatief hoog. Wat betekent dat de meeste voorzieningen duurder zijn dan het gemiddelde. Maar hier zitten dan waarschijnlijk geen echte uitschieters bij zoals bij Jeugd het geval is.

Ook in hulp bij het huishouden nemen de kosten van een voorziening per maand toe, alhoewel deze stijging minder sterk is dan bij Jeugd en Wmo begeleiding. Het aandeel voorzieningen dat groter is dan gemiddeld blijft stabiel.

Vanuit de ambtelijke organisatie wordt aangegeven dat de kosten van alle vormen van zorg ingezet vanuit de Jeugdwet en de Wmo toenemen vanwege nieuwe CAO's en hieraan verbonden loonstijgingen. Er is bovendien een hoog verloop van personeel bij zorgaanbieders binnen de huidige wetten, waardoor er meer zzp'ers worden ingezet. Dit leidt tot (nog) hogere personeelskosten, waardoor de kostprijzen van alle trajecten toenemen.

Ook wordt aangegeven dat het door wachtlijsten bij zorgaanbieders, binnen zowel de Jeugdzorg als de Wmo, kan voorkomen dat er andersoortige zorg moet worden ingezet, om te voorkomen dat situaties escaleren. Ter overbrugging wordt dus niet- passende zorg ingezet. Dit leidt dus niet tot verbetering en/of stabilisering van situaties, maar puur het voorkomen van escalatie met extra/hogere kosten tot gevolg.

3.3.3. Individuele overeenkomsten

In onderstaande tabel wordt het aantal individuele overeenkomsten (IO's) en het aandeel IO's ten opzichte van het totaal aantal cliënten in de jaren 2022-2023-2024 weergegeven.

	2022		2023		2024	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
6.72A Jeugdhulp begeleiding	1	3%	3	12%	7	22%
6.72B Jeugdhulp behandeling	14	2%	31	4%	41	5%
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	1	1%	2	11%	2	15%
6.73A Pleegzorg		0%		0%		0%
6.73B Gezinsgericht		0%	3	50%	4	40%
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	3	9%	8	22%	12	33%
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	2	1%	8	33%	18	43%

6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0%	1	4%	1	4%	
6.74C Gesloten plaatsing	0%	1	50%	2	100%	
6.82A Jeugdbescherming	0%		0%		0%	
6.82B Jeugdreclassering	0%		0%		0%	
PGB	0%		0%		0%	
Afhandeling huisarts					0%	
Totaal Jeugd	19	2%	50	5%	73	8%
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	0%	4	16%	6	100%	
6.71B Begeleiding (Wmo)	6	1%	29	5%	33	6%
6.71C Dagbesteding (Wmo)	3	1%	11	28%	8	100%
PGB	0%		0%		0%	
Totaal Wmo	9	1%	37	6%	36	6%

Voor zowel Jeugd als Wmo begeleiding is een toename te zien in het aantal en aandeel IO's. Deze worden buiten de regionale inkoop afgesloten voor een specifieke cliënt, wanneer de benodigde ondersteuning niet past binnen de bestaande, regionaal ingekochte zorg.

De ambtelijke organisatie geeft aan dat het voorkomt dat een zorgaanbieder van een verblijflocatie besluit om geen onderaannemer meer te zijn bij een gecontracteerde zorgaanbieder terwijl hier wel cliënten zijn geplaatst. Deze cliënten kunnen niet zomaar worden overgeplaatst omdat het een passende plek is of er op korte termijn geen andere alternatieven zijn. De gemeente moet dan een individuele overeenkomst afsluiten.

IO's worden vaak ingezet voor uitzonderlijke, complexe of spoedeisende situaties, waardoor de tarieven per cliënt hoger kunnen uitvallen dan bij reguliere, collectieve inkoop. Daarnaast vragen IO's om meer inzet qua contractmanagement en toezicht, wat extra administratieve lasten en kosten met zich meebrengt. En door het maatwerk en de soms beperkte onderhandelingspositie, is er minder grip op prijsstelling en volume dan bij regionale ingekochte zorg.

De ambtelijke organisatie geeft aan dat zij in Civision niet registreren wat de achtergrond is van de overeenkomsten. Daardoor is er onvoldoende beeld van de achtergrond van deze overeenkomsten die zij hebben afgesloten met zorgaanbieders.

3.3.4. Wachtlijsten

Er is geen inzicht in wachtlijsten. De wachtlijsten worden niet in systemen bijgehouden, hoewel dit wel de afspraak was vanuit de regionale inkoop. De ambtelijke organisatie geeft aan dat het in het systeem dus niet inzichtelijk is of er een wachtlijst is voor Wmo en Jeugd. Wel is inzichtelijk dat er in 2024 een wachtlijst is geweest voor huishoudelijke hulp, maar deze is niet meer herroepbaar. Er is een inhaalslag geweest waardoor er aan het eind van het jaar geen inwoners meer op de wachtlijst stonden.

Zeker bij Jeugd, komt het voor dat inwoners soms acuut zorg nodig hebben. Als de zorgaanbieder die het meest geschikt zou zijn op dat moment geen plek heeft, wordt tijdelijk een andere aanbieder gekozen.

3.3.5. Toegangsproces

Een inwoner met een vraag komt binnen bij het Sociaal Team, via de balie, het KCC of de website en heeft dan contact met een integraal consultant (voor zowel Jeugd als Wmo). Tijdens het eerste gesprek komt het te behalen resultaat aan de orde. Er wordt gekeken naar de eigen mogelijkheden van de inwoner en zijn eigen netwerk. En/of welke lokale algemeen toegankelijke voorzieningen de sociale basis kan bieden. En welke voorliggende voorzieningen ingezet kunnen worden. Als dat onvoldoende blijkt voor het behalen van het resultaat, wordt de inzet van een maatwerkvoorziening besproken.

In onderstaande tabel wordt het aandeel verwijzingen voor cliënten Jeugd weergegeven. Hierbij moet de kanttekening geplaatst worden dat dit niet bij elke cliënt is ingevuld. Deze worden weergegeven in de rij Onbekend (niet ingevuld).

Verwijzer Jeugd	2022	2023	2024
Gecertificeerde instelling	10%	8%	12%
Gemeente	52%	48%	57%
Huisarts	20%	22%	3%
Jeugdarts	1%	1%	0%
Medisch specialist	5%	5%	1%
Rechter, Raad voor de Kinderbescherming of Officier van Justitie	6%	6%	11%
Zelfverwijzer/geen verwijzer	0%	1%	1%
Onbekend (niet ingevuld)	4%	9%	15%

Uit de tabel blijkt dat er bijna een verdubbeling van het aandeel verwijzingen vanuit het gedwongen kader heeft plaatsgevonden in 2024 (Rechter, Raad voor Kinderbescherming of Officier van Justitie). Deze verplichte maatregelen worden ingezet als het in een gezin onveilig is en vrijwillige hulp onvoldoende helpt. Maatregelen uit het gedwongen kader zijn doorgaans intensiever en duurder dan vrijwillige trajecten. Deze maatregelen vragen vaak om meer specialistische zorg en langdurige begeleiding, wat hogere kosten tot gevolg heeft. Tegelijkertijd heeft de gemeente beperkte invloed op de instroom via het gedwongen kader wat kan leiden tot onvoorspelbare kosten.

Het invullen van de verwijzer is geen verplicht veld in Civision bij de indicatie waardoor dit niet altijd wordt ingevuld. We zien dat dit bij Wmo bijna niet gebeurt (zie onderstaande tabellen). Dit maakt het lastig om iets te zeggen over de verhouding in verwijzing. Dat ligt bij Wmo vanzelfsprekend anders dan bij Jeugd, omdat Wmo veelal via de gemeente gaat.

Verwijzer Wmo begeleiding	2022	2023	2024
Gemeente	4%	7%	3%
Zelfverwijzer/geen verwijzer	0%	4%	-
Onbekend (niet ingevuld)	96%	90%	97%

Verwijzer hulp bij huishouden	2022	2023	2024
Gemeente	3%	2%	4%
Gecertificeerde instelling	0%	0%	0%
Onbekend (niet ingevuld)	97%	98%	96%

3.3.6. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers)

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers) zijn jongeren die alleen of samen met andere kinderen of 'vreemde' volwassenen naar Nederland komen en hier asiel aanvragen. AMV'ers onder de 15 jaar worden opgevangen door pleeggezinnen onder verantwoordelijkheid van Nidos. AMV'ers vanaf 15 jaar met een verblijfsvergunning worden in kleine opvanglocaties van het COA voor een klein aantal jongeren in gemeenten geplaatst. Hier worden ze intensief begeleid bij de ontwikkeling naar volwassenheid. Het Nidos (de voogd) is verantwoordelijk voor de individuele begeleiding van de jongeren.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de kosten van 'Jeugd-GGZ/AWBZ conform de Jeugdwet' voor AMV'ers. Ook zijn gemeenten verantwoordelijk voor het realiseren van alle jeugdhulp (voor zover die niet valt onder de dekking van de Regeling Zorg Asielzoekers en de Nidos Justitie Ziektekostenregeling) voor minderjarigen die onder verantwoordelijkheid van Nidos vallen en die niet in een COA-voorziening verblijven. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van kinderschermings-maatregelen ten behoeve van niet rechtmatig in Nederland verblijvende minderjarige vreemdelingen die de kinderrechter aan andere gecertificeerde instellingen dan Nidos opdraagt.

Bronckhorst vangt in de komende 10 jaar 221 AMV'ers op. Naar verwachting zal dit impact hebben op het gebruik van Jeugdhulp. Deze jongeren hebben vaak een traumatische vlucht naar Nederland gemaakt en zijn hier zonder ouders aangekomen, waardoor zij kampen met stress of trauma wat kan leiden tot meer psychische klachten en dus meer vraag naar (Jeugd)hulp.

Uit onderzoek van Pharos¹ komt naar voren dat AMV'ers een hogere kans op psychische problemen dan andere vluchtelingen en kinderen met een migrantenachtergrond. Zelfs jaren nadat zij een verblijfsvergunning hebben gekregen. Zo komt het vaak voor dat familieleden in het land van herkomst hoge verwachtingen hebben van de jongeren die naar Nederland zijn gekomen. Bijvoorbeeld dat zij op korte termijn succesvol en welvarend worden, de familie financieel ondersteunen en gezinshereniging bewerkstelligen. Het niet aan deze verwachtingen voldoen, kan leiden tot stress, verdriet, schuld, schaamte, boosheid of psychische problemen. Daarnaast ontbreekt bij AMV'ers de belangrijke beschermende factor van nabije ouderlijke en familiesteun. Ze zijn vaak onzeker over hun toekomst en kunnen in hun vlucht naar Nederland schokkende gebeurtenissen hebben meegemaakt.

Gezien de problematiek waar deze doelgroep mee kampt en de begeleidingsbehoefte die daarmee gepaard gaat, zal de opvang van 221 AMV'ers de komende jaren naar verwachting impact hebben op de kosten voor Jeugdhulp in Bronckhorst.

3.3.7. Bandbreedte

Vooraf wordt gekeken hoeveel plekken de gemeente nodig heeft bij een zorgaanbieder. Dit wordt gedaan op basis van data over 2020 en 2021. Vanwege de impact van de coronaperiode is het lastig om op basis van deze jaren te bepalen hoeveel plekken de gemeente nodig heeft. Na afloop van het contractjaar wordt afgerekend met zorgaanbieders op basis van het aantal plekken en verrekend met de gemeenten onderling voor de segmenten Integrale Ambulante Jeugdhulp (IAJ), Gezins- en Woonvormen (GWV) en Wmo Integrale Ondersteuning (WIO).

¹ [Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen \(amv's\) - Pharos](#)

Zorgaanbieders worden betaald voor de bezette plekken, waarbij rekening wordt gehouden met een vooraf vastgestelde bandbreedte. Dit is een marge tussen de onderprestatie (minimale prestatie) en bovenprestatie (maximale prestatie) van zorgaanbieders. Per segment is een bandbreedte van 2,5% of 5% bepaald.

De bandbreedte heeft voor Bronckhorst per saldo nadelig uitgepakt. Het aantal plekken wordt per aanbieder per subsegment vooraf bepaald en ingekocht. Bijvoorbeeld: bij een aanbieder heeft SDA voor het subsegment ondersteuning 28,8 plekken ingekocht. De bandbreedte van het segment is 5%; dit zijn dan tussen de 27,3 en 30,2 plekken. Als er minder dan 27,3 plekken worden afgenomen, pakt dit negatief uit: de gemeenten betalen voor plekken die niet zijn gebruikt. Als er meer dan 30,2 plekken worden afgenomen, is dat ten nadele van de zorgaanbieder.

Na afloop van het contractjaar wordt per aanbieder en per subsegment gekeken hoeveel plekken zijn gebruikt en of dit binnen de bandbreedte valt. Het kan dus bij de ene aanbieder positief uitvallen en bij de ander negatief. Per saldo heeft de bandbreedte voor de hele regio, en dus ook voor Bronckhorst, nadelig uitgepakt. Dit betekent dat de gemeente per saldo voor zorg heeft moeten betalen zonder zorg te krijgen

		LS1 (1-7-2022 t/m 30-6-2023)	LS2 (01-07-2023 t/m 31-12-2023)	LS3 (01-01-2024 t/m 31-12-2024)
Totaal Jeugd Wmo	Bronckhorst	2,4%	2,3%	2,5%
	SDA	1,7%	1,6%	2,0%
Jeugd	Bronckhorst	2,3%	3,0%	3,2%
	SDA	2,1%	2,4%	3,0%
Wmo	Bronckhorst	2,6%	0,9%	1,2%
	SDA	1,3%	0,4%	0,5%

Ter illustratie van het berekenen van de bandbreedte van de realisatie:

In LS3 is de realisatie op het totaal van Wmo en Jeugd voor Bronckhorst bijna €12,3 miljoen. Er is net iets meer dan €13 miljoen bevoorschot. Het verschil hiertussen is net iets minder dan €716.000. De waarde van de bandbreedte is ruim €312.000 (het totaal van subsegmenten bij zorgaanbieders dat negatief of positief buiten de bandbreedte valt). Totaal moet Bronckhorst dan €403.000 betalen (het verschil tussen realisatie en voorschot – de waarde bandbreedte). De bandbreedte ten opzichte van de realisatie is dan 2,5% (waarde bandbreedte / realisatie).

Alle bandbreedtes van 2022, 2023 en 2024 zijn in 2024 geboekt. De totale bandbreedte van €643.000 uit 2024 is dus niet geheel structureel. Voor 2025 hoeft de gemeente dus met minder bandbreedte rekening te houden en vanaf 2026 is er, met de nieuwe inkoop op basis van pxq, geen bandbreedte meer.

Hoewel deze methode als "lumpsum" wordt aangeduid, is dit het eigenlijk niet. De gemeente werkt met bevoorschotting van zorgaanbieders, waarna de gemeente afreken met de zorgaanbieder en verreken met de deelnemende gemeenten.

Ambtelijk wordt aangegeven dat de huidige manier van bekostiging het lastig maakt om een goede begroting te maken. Het lastige van deze systematiek is dat de gevolgen van de definitieve bandbreedte pas aan het einde van het contractjaar kunnen worden vastgesteld. Daarnaast was de startdatum van de regionale inkoop 1 juli 2022. Het eerste halfjaar van 2022 was de financiering nog op basis van pxq, het tweede halfjaar op basis van lumpsum. Op dat moment is het onmogelijk om iets over de bandbreedte te berekenen.

De gemeente weet op het moment dat de begroting wordt opgesteld nog niet wat er met de bandbreedte gebeurt en kan daar dus niet op begroten. Ook de nieuwe plekprijzen worden pas bekend gemaakt op het moment dat deze niet meegenomen kunnen worden in de begroting voor het komende jaar. Vanaf 2026 gaat de regio terug naar pxq en wordt er dus niet meer met bandbreedtes gewerkt. Voor gemeenten wordt dan het werkelijke aantal uren in rekening gebracht. De ambtelijke organisatie hoopt hierdoor ook beter een raming te maken.

3.4. Samenpakkend

Uit de analyses uit dit hoofdstuk leiden we het volgende af:

- De toename van de lasten Wmo en Jeugd zijn voornamelijk te verklaren door:
 - Prijsstijgingen Wmo en Jeugd
Alleen al voor de periode 1 juli 2023 tot 1 januari 2025 was bij de vaststelling van de gewijzigde plekprijzen voor regionaal niveau een kostenstijging voorzien van 18,6% voor Wmo Integrale Ondersteuning tot 28,6% voor Integrale Ambulante Jeugdhulp. Dit verklaart waarom de lasten Wmo stijgen bij gelijkblijvende aantallen cliënten.
 - Verzwaring zorgvraag Jeugd
Naast de prijsstijgingen leidt de verzwaring van de zorgvraag binnen Jeugd tot hogere lasten. Dit blijkt bijvoorbeeld uit:
 - de grotere stijging van de lasten bij gelijkblijvende aantallen cliënten
 - de forse stijging van de gemiddelde kosten voorzieningen per maand binnen Jeugd met een klein aantal casussen dat relatief duur is en daarmee de gemiddelde prijs sterk beïnvloedt
 - de toename van het aandeel individuele overeenkomsten
 - de toename van het aandeel verwijzingen vanuit het gedwongen kader (in 2024 bijna een verdubbeling ten opzichte van 2023).
 - de informatie ontvangen van de ambtelijke organisatie waaruit blijkt dat de verzwaring van de zorgvraag leidt tot de inzet van duurdere voorzieningen
- Deze verklarende factoren zijn structureel van aard. In ieder geval mag niet worden verwacht dat met beleidsmatige interventies de verzwaring van de zorgvraag Jeugd in de komende jaren aanzienlijk wordt verzacht. Prijsdalingen hoeven ook niet te worden verwacht. Sterker, rekening moet worden gehouden met verdere prijsstijgingen. Dit maakt dat de tekorten structureel van aard zijn. In de begroting 2025 is reeds voorzien in een stijging van de prijzen. In de meerjarenbegroting 2026-2029 moet gelet op de realisatie 2024 rekening worden gehouden met een aanvullende stijging van de lasten Wmo en Jeugd en met eventuele aanvullende prijsstijgingen in relatie tot wat is voorzien in de gewijzigde begroting 2025-2028.
- Met de nieuwe inkoopmethodiek valt het werken met de bandbreedte weg waardoor financiële ruimte ontstaat. In lumpsumperiode 3 is dit €312.000. Deze is echter niet zo omvangrijk dat deze de te verwachten lasten en het verschil ten opzichte van de begroting 2025 kunnen opvangen.

4. Conclusie

In dit hoofdstuk beantwoorden we de onderzoeksvragen die centraal staan in dit deel van het onderzoek. Met de beantwoording en de daaraan ten grondslag liggende analyses in de voorgaande hoofdstukken duiden we het tekort op Wmo en Jeugd in 2024. Er is alleen gekeken naar de ontwikkeling van de lasten. Eventuele ontwikkelingen aan de kant van de baten in de Voorjaarsnota van het Rijk kunnen bij de Perspectiefnota worden meegenomen.

Wat is de opbouw van het tekort?

In 2024 laten de gerealiseerde lasten een tekort van €3,8 miljoen zien. Ten opzichte van het (gewijzigd begroot) budget 2024 is dit -16,62%. Dat tekort zit vooral op de onderdelen Wmo begeleiding, Jeugd begeleiding, Jeugd behandeling, gezinsgericht, jeugdhulp met verblijf en jeugdhulp crisis.

Welk deel van het tekort is structureel te begroten?

Voor de beantwoording van deze vraag hebben we eerst in beeld gebracht hoe de lasten Wmo en Jeugd zich hebben ontwikkeld en in welke mate in de gewijzigde begroting voor de jaren 2025 en 2026 daarmee rekening is gehouden. Op basis van calculaties gemaakt in hoofdstuk 2 blijkt dat het verschil tussen de gerealiseerde lasten in 2024 en de begrote lasten voor 2026 – inclusief indexatie - € 3.527.783 is.

Voor zover nu is te overzien, moet bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2026-2029 dus structureel rekening worden gehouden met € 3,53 miljoen aan hogere lasten dan reeds was voorzien in de gewijzigde begroting voor het jaar 2026, uitgaande van gelijkblijvende lasten als gerealiseerd in 2024.

Uit de ontwikkelingen Wmo en Jeugd in Bronckhorst blijkt dat te verwachten is dat de toegenomen lasten structureel van aard zijn. Dit komt omdat de toename van de lasten vooral te verklaren zijn uit de stijging van de prijzen en de verzwarende van de zorgvraag Jeugd. De ontwikkelingen in Bronckhorst zijn daarmee overwegend gelijk aan de landelijke ontwikkelingen. In welke mate de ontwikkelingen in Bronckhorst precies vergelijkbaar zijn met vergelijkbare gemeenten, wordt in deel 2 van het onderzoek in beeld gebracht.

Hierbij horen de volgende disclaimer en kanttekeningen:

- De ontwikkeling van de lasten Jeugd worden in sterke mate bepaald door individuele casuïstiek. Een of een paar zware dossiers, of juist het afschalen daarvan, hebben een grote financiële impact. Het prognosticeren van uitgaven in het sociaal domein, is en blijft daardoor lastig.
- In deze analyses is niet gekeken naar wat het Rijk doet in en voor het sociaal domein. Een (eventuele) extra Rijksbijdrage voor het sociaal domein heeft een positief effect op het saldo van het sociaal domein.
- In de pijplijn, op Rijksniveau, is het afschaffen van het abonnementstarief. Nog niet inzichtelijk is in welke mate dit effect heeft op de zorgvraag, met name wat betreft hulp bij het huishouden.
- Bronckhorst vangt in de komende 10 jaar 221 AMV'ers op. Gezien de problematiek waar deze doelgroep mee kampt en de begeleidingsbehoefte die daarmee gepaard gaat, kan dit een impact hebben op de kosten voor Jeugdhulp.
- Door veranderende CAO's en het personeelstekort verwacht de gemeente dat de lonen en kosten van personeel verder stijgen en hierdoor ook de prijzen van alle trajecten zullen blijven stijgen.

Nieuwe inkoopmethodiek

De inkoopmethodiek verandert en daarmee ook de wijze waarop geboden zorg wordt ingekocht, gemonitord en betaald. Het terugpakken van de p*q methodiek is te beschouwen als een verbetering. Het verbetert het zicht op de uitvoering van de zorg en de daarmee gepaard gaande uitgaven. Dit maakt het mogelijk om de (wijzigingen van de) begroting beter te laten aansluiten op de ontwikkelingen in Wmo en Jeugd in Bronckhorst. In de huidige inkoopsystematiek in combinatie met het begrotingsproces kon niet of slechts zeer beperkt worden geanticipeerd op dergelijke ontwikkelingen.

Vanuit de nu nog lopende systematiek is niet concreet te berekenen wat de lasten bij gelijkblijvende zorginzet zal zijn in de nieuwe systematiek. De omzetting vergt derhalve een grondige doorberekening en herijking van de begroting op het moment dat deze is gerealiseerd waarbij rekening moet worden gehouden met indexeringen.

Zoekrichtingen bijsturingen sociaal domein

Uit dit deel van het onderzoek volgen een paar zoekrichtingen voor bijsturingen in en op het sociaal domein:

- Het monitoren van de wijze waarop de afhandeling van vragen van inwoners plaatsvindt. Dan gaat het om bijvoorbeeld de volgende mogelijke afhandelingen:
 - Advies en informatie
 - Doorverwijzing naar andere instanties (en daarmee samenhangend hoe op grensgevallen wordt gestuurd, ten aanzien van bijvoorbeeld zorg en onderwijs alsook Wlz)
 - Inzet van algemene voorzieningen
 - Lichte vormen van hulp en ondersteuning (zelf geboden)
 - Indicatie en maatwerkvoorzieningenOp basis van dit inzicht kan gericht worden gestuurd op een verschuiving tussen de verschillende werkstromen.
- De nieuwe inkoopmethodiek maakt het mogelijk om het contractmanagement verder aan te scherpen. En daarbij te sturen op verlenging en duur van in te zetten zorg.

In deel 2 van het onderzoek wordt gerelateerd aan de vergelijking met andere gemeenten meer ingegaan op deze en mogelijk andere zoekrichtingen.

Werken met TwynstraGudde betekent samen maatschappelijke transitie werkend krijgen. Met advies, management en opleidingen helpen we mensen en organisaties bij duurzame veranderingen. Denk aan energie en klimaat, wonen, veiligheid, landbouw, mobiliteit, zorg en onderwijs. Onze kracht ligt in daadkracht. In het creëren van oplossingen die werkbaar zijn én werkbaar blijven. Samen met onze opdrachtgevers - en alle belanghebbenden daaromheen - werken we aan een samenleving die schoon, veilig, gezond en weerbaar is. Zo maken we blijvend impact op morgen.